

CITITORI!

● Cum se întocmește studiul tehnico-economic și devizul de execuție privind investițiile? Care sînt normele de drept privind contractele de proiectare, antrepriză și de livrare a utilajelor necesare investițiilor? Cum se recepționează și cum se decontează lucrările de investiții?

● Care sînt normele de drept privind încadrarea în muncă, detașarea și transferarea personalului? Cum se încheie și cum se desface contractul de muncă? Care este răspunderea personalului — de toate categoriile — privind încălcarea obligațiilor de muncă?

● Care sînt partenerii potențiali în tranzacții internaționale? Cum se încheie și cum se derulează contractele internaționale? Care sînt modalitățile de decontare prețului în operațiunile de comerț exterior?

Întrebările de mai sus sînt numai cîteva din cele care se ridică curent în cele trei domenii importante de activitate a oricărei unități economice: investiții, personal și comerț exterior.

La aceste întrebări, și la multe altele, veți găsi răspunsuri documentate în lucrările pe care le editează în 1976 revista noastră:

- **Legislația investițiilor**
- **Raporturile de muncă (2 vol.)**
- **Relații economice internaționale — dreptul comerțului internațional (2 vol.)**

Lucrările vor fi difuzate pe bază de abonamente.

Încheiați din timp abonamente la „Revista economică” (pe următoarele trei trimestre 195 lei) și la lucrările de mai sus (fiecare volum 20 lei), expedind contravaloarea lor pe adresa redacției: București 22, Calea Dorobanți 25, cont ISIAP, nr. 46 51 30152 BNRSR — Filiala sectorului I București.

STAȚIUNEA PENTRU MECANIZAREA AGRICULTURII „I V EȘ T I” JUDEȚUL GALAȚI

*Confecționează furtune de presiune,
la orice dimensiune,
solicitată de beneficiari*

DE ASEMENEA:

*Caută prin transfer următoarele
utilaje, în stare de funcționare:*

- **Bohrwerk ;**
- **Mașini de canelat ;**
- **Mașină de găurit radială ;**
- **Freză portal.**

BAZA APROVIZIONARE CONSTRUCȚII — BUCUREȘTI

Str. NICOLAE TONITZA nr. 13 (Teatrul de Operetă) Sectorul 4

OFERĂ SPRE VÎNZARE

**30 m.p. (555 kg.) mozaic Murano — alb,
gri, galben, roșu, negru —
75,28 lei / kg — în 25 de nuanțe**

Informații suplimentare se pot obține zilnic între orele 7—15,45
—biroul materiale construcții — telefon 16.21.35 interior 902

1

M.I.U. — C.I.B.
FILATURA ROMĂNEASCĂ
DE BUMBAC
Șos. Dudești Pantelimon, 42
Sector III București

2

INTREPRINDEREA ACE DE
TRICOTAT BUCUREȘTI
Str. Unității 79—91
Telefon : 21.68.71

3

INTREPRINDEREA
METALOTEHNICA
TIRGU-MUREȘ
Str. Gh. D.oja, 155
Telefon : 31604
Serviciul Aprovizionare

4

FABRICA MIXTĂ
DE INDUSTRIE LOCALA
CÎMPULUNG MUSCEL
JUDEȚUL ARGHEȘ
Str. N. Vodă, 101
Telefon : 11690

METALE
PRODUSE DIN METAL

- Oțel pătrat 20×20 kg. 400
- Țeavă construcții 48 mm kg. 1000
- Bare trase OLC 45 Ø 160 kg. 500
- Oțel RUL Ø 27 mm kg. 2000
- Sirmă sudură Ø 3,25 kg. 200
- Cablu oțel zincat Ø 1×19 kg. 300
- Tablă neagră gros. 8 mm kg. 700
- Tablă neagră gros. 5 mm kg. 1000
- idem 18 mm kg. 1000

- Tablă perforată 2000×1000×1 kg. 350
- idem 1500×1000×1,5 kg. 600
- Lanț gall triplu 1/2×7,75 ml. 200
- Sirmă alamă Ø 2 kg. 31,5
- Sirmă sudură 4 mm kg. 92
- Sirmă oțel Ø 1,5 kg. 61
- Sudură sirmă 2,15 kg. 206
- Bare fontă Ø 35 kg. 200
- Oțel rotund Ø 45 kg. 53
- Oțel exagon Ø 14 kg. 46
- idem Ø 19 kg. 105

Oțel aliat

- W 2419 Ø 7 kg. 10
- idem Ø 9 kg. 15
- idem Ø 15 kg. 20
- idem Ø 15 kg. 40
- idem Ø 18 kg. 20
- idem Ø 20 kg. 20
- W 2519 12 kg. 20
- HVG 7 kg. 20
- H 12 12 kg. 35
- W 2080 140 kg. 50
- Oțel Inox Ø 20 kg. 10
- idem H 18 35 kg. 40
- C 120 30×30 kg. 20
- H 12 20×10 kg. 35
- W 2080 25×8 kg. 50
- C 120 100×25 kg. 86

Bare trase

- OL 37 Ø 6 kg. 30
- OL 37 Ø 26 kg. 50
- OLC 60 Ø 7 kg. 100
- OL 50 Ø 24 kg. 20
- OLC 45 Ø 12 kg. 35
- Exagon OLC 15 Ø 12 kg. 50
- OL 38 Ø 17 kg. 35

4

- Șaibe grover buc. 4.000
- Bandă laminată la rece 120×3 kg. 8.400
- Bandă laminată la rece 50×3 kg. 13.000
- Lanț rotory buc. 100

MOTOARE • UTILAJE
SCULE

- Pietre polizor 15×20×150 buc. 20
- idem 10×20×150 buc. 13
- Globuri sticlă pt. bec 200 V. buc. 12
- Globuri sticlă pt. bec 60 V buc. 20
- Globuri sticlă pt. bec 100 V. buc. 7
- Electrozi sudură 2,5 mm kg. 207,5
- Electrozi Titan kg. 104,5
- Bandă transp. cauciuc 400×8×2 kg. 210

2

Motoare disponibile

- N 63 Lr 4 0,3×1360 B 3 buc. 1
- N 80 L 6 0,55×1000 B 3 buc. 4
- N 90 S 4 1,1×1500 B 3 buc. 2

3

Motoare electrice

- ME cu talpă gab. 53—80 0,37 Kw/1500 t buc. 9
- ME cu talpă gab. 90—132 3,0 kw/750 t. buc. 205
- ME cu talpă 90—132 gab. 2,2 kw/750 t. buc. 79

CONSTRUCȚII • INSTALAȚII
ELECTRICE

- Cablu ACYABY 3×12×70 m. 150
- Electrozi sudură import EL 44—4 kg. 60
- Electrozi sudură import Ø 4 mm kg. 100
- idem ELFMB de 3,25 kg. 100
- Cablu semnalizare CSYY 12×15 m. 150
- Conductor CYY 2×4 m. 300
- Straticel de 10 mm kg. 76
- Pertinax de 1 mm kg. 20
- Pertinax de 11 mm kg. 100
- idem 12 mm kg. 10
- Balastiere BWA 250W buc. 25
- Cablu energie armată cu cond. al. ACYABY 3×50×25 m. 400
- Electrozi sudură de 2,5 kg. 200
- idem 2,5 kg. 100
- Becuri scală de 2,15 buc. 800
- Becuri tubulare E 14 buc. 100
- Becuri scală buc. 100
- Becuri 6/10W buc. 100
- Contacte fixe DITU 25A buc. 700
- Contacte mobile DITU buc. 400
- Bobine DITU 25/380 W buc. 170
- Vinarom alb kg. 1500
- Vinarom verde kg. 1100
- Vinarom bleu kg. 1200
- Sirmă bobinaj textil de 0,20 kg. 25,57
- Sirmă bobinaj textil de 120 kg. 36,40
- Cond. F Y 16 mm kg. 40

- Sîrmă email 0,35 kg. 12,97
- Cond. FY 10 kg. 509
- Cond. AFY 2,5 m. 295
- idem 4 m. 290
- Pertinax kg. 18
- Straticel kg. 159
- Textolit 16 mm kg. 52
- idem 11 mm kg. 38
- Placă textolit 2,5 kg. 47,5
- Placă textolit 15 mm kg. 70,5
- Perii colectoare 6,5×16×35 buc. 75
- Socluri (sig.) buc. 50
- Furci cu tije buc. 170
- Socluri 630 A. buc. 30
- Elementi sig. 62 A. buc. 30
- Capace MIGNON buc. 70
- Patroane 100 A. buc. 500
- idem 80 A. buc. 100
- idem fuzibile 100 A. buc. 225
- idem 50 A. buc. 1350
- Patroane 315 A. buc. 75
- Balastre pt. fluorescente 40 W buc. 70
- Izolatori H 97 buc. 26
- Contacte 400 A. buc. 20
- Minere 350 A buc. 13

CHIMICE • LEMN • HIRTIE

- Hirtia de scris I. A 70×100 kg. 150
- Hirtie sulfite kg. 300
- Hirtie ambalaj kg. 100
- Hirtie pergament cristal kg. 100

- Bolțuri banchetă pentru spătar ARO buc. 12.000

- Șuruburi prins lemn 4×30 STAS 1452 mii buc. 1000
- Broaște uși îngropate mii buc. 2400
- Baiț nuc granule kg. 300
- Naftanat de cupru kg. 30
- Coloranți crom din import kg. 130

TEXTILE • PIELE
CAUCIUC

- Pinză „Zina“ înflorată 0,80 desen 2308 mp. 40.000
- Fire lină cardate pentru covoare kg. 4.000
- Fire bumbac răsucite pt. covoare kg. 1.900
- Pinză Felix culoare maro, galben, roz, de 0,90 ml. 550
- Paspoal lenjerie culoare albă ml. 19450
- Tub cauciuc 12×3 kg. 1800
- Nasturi albi mari buc. 8900
- Nasturi negri mari buc. 2300
- Casti tip miner buc. 130
- Jampieri sudor buc. 120
- Perii pentru curățat covoare buc. 60

PIESE DE SCHIMB
RULMENȚI

- Culere trapezoidale 13×18×1400 buc. 46
- idem 17×11×2240 buc. 70
- idem 174 L 050 kg. 40
- idem 13×8×1700 kg. 50
- idem 13×11×1250 kg. 80
- idem 17×11×2240 kg. 30
- idem 22×14×1400 kg. 30

Rulmenți Seria :

- 6016 buc. 35
- 1313 buc. 8
- 6310 buc. 6
- H 11206 buc. 20
- Seria K. 2215 buc. 15
- 11209—1210 K buc. 40
- 2305 buc. 2
- 51113 buc. 15
- 1315 buc. 7
- 6313 buc. 75
- 2207 buc. 55
- K 2318 buc. 5
- 1206 buc. 48
- 1209 buc. 19
- 6215 buc. 24
- NU 312 buc. 11
- 51118 buc. 82
- 2307 buc. 36
- 1213 buc. 15
- 2312 buc. 15
- K 1211 buc. 100
- K 2216 buc. 14
- 2315 buc. 1
- NU 207 buc. 15
- NU 207 buc. 16
- 6006 buc. 51
- 51116 buc. 53
- 511108 buc. 66
- K 1212 buc. 13
- 6317 buc. 12
- K 1315 buc. 25
- K 1315 buc. 15
- NU 307 buc. 27
- 6003 buc. 8
- 1306 buc. 35
- 6314 buc. 141
- NU 207 buc. 2
- 30204 buc. 2
- 6212 buc. 50
- 6213 buc. 129
- K 1308 buc. 67

- K 1313 buc. 27
- 6312 buc. 160
- 3306 buc. 41
- 3308 buc. 3
- 30307 buc. 34
- 30208 buc. 17
- K 2209 buc. 10
- 1200 buc. 10
- 1313 buc. 30
- 30310 buc. 10
- 2203 buc. 10
- 6313 buc. 11
- 3206 buc. 7
- 22311 buc. 5
- 51201 buc. 20
- 51202 buc. 15
- 22312 buc. 24
- EE 8 buc. 25
- 21308 buc. 20
- 3307 buc. 50
- 6315 buc. 39
- 51220 buc. 8
- 7642 buc. 150
- DNK 1612 buc. 5
- 7906 buc. 3
- 6215 buc. 16
- 6310 buc. 139
- 7609 buc. 1
- 7608 buc. 1
- 7 E 7 buc. 19
- 32214 A. buc. 40
- R.L.S. 9 buc. 99
- R.L.S. 9 buc. 66
- 5903 N.K.A. buc. 70
- 1202 buc. 10
- NL 200 N.A. buc. 10
- R.N.A. 49132 buc. 10
- 6210 buc. 30
- 11307 (cu inel înt. lung) buc. 4
- 1309 K buc. 30
- 6212 buc. 30
- 51220 buc. 20

- 22308 K buc. 4
- 3205 buc. 30
- 6316 buc. 2
- 20316 buc. 3
- 7507—32207 buc. 2
- 22216 K buc. 2
- 2220 buc. 5
- 51114 buc. 1
- HU 312 buc. 15
- 6209 T buc. 8
- 122729 buc. 3
- C.R.M. 10 A buc. 20
- 6315 buc. 16
- H.K. 15 buc. 8
- X LS 10 buc. 10
- 7210 buc. 4
- 6012 buc. 5
- 30311 buc. 5
- 22311 buc. 5
- 6307 ZZ buc. 50
- 51116 buc. 30
- 51205 buc. 60
- 6003 ZZ buc. 25
- 2318 K buc. 3
- RHNA 122012 buc. 83
- 22308 buc. 10
- Tuburi plastice TW 28 (I.M.S.) buc. 1.500.000
- Bucse H 212 buc. 20

2

Pietre de polizor

- 150×20×20 — 40 K buc. 200
- 150×20×20 — 40 M buc. 30
- 150×25×20 — 25 N buc. 40
- Anvelope pt. Volga 670×15 buc. 1

Rulmenți Seria :

- EL 4 624 buc. 50
- EL 5 625 kg. 15
- EL 17 buc. 10

- R 4 buc. 3
- L 25 buc. 4
- 6005 ZZ buc. 5
- 6011 buc. 3
- 6213 buc. 4
- 6214 buc. 12
- 6215 buc. 1
- 6220 buc. 3
- 6309 buc. 20
- NF 310 buc. 5
- 6314 buc. 2
- 1201 buc. 2
- 1204 buc. 3
- 1302 buc. 20
- 30230 buc. 9
- 22317 buc. 2
- 16005 buc. 2
- 2203 buc. 2
- 2305 buc. 3
- 2305 K buc. 6
- 2309 buc. 12
- 7213 buc. 2
- 7214 buc. 2
- 7216 buc. 2
- 30217 buc. 5
- 30306 buc. 5
- 32206 buc. 3
- 32211 buc. 2
- 32214 buc. 4
- 32215 buc. 2
- 32309 buc. 3
- 51213 buc. 6
- NU 305 NA buc. 7
- NU 309 buc. 2
- NU 310 buc. 10
- 27308 buc. 3
- 6012 buc. 6
- 3305 buc. 2
- 109906 buc. 20
- 2209 K buc. 2
- 16004 buc. 2
- N. 311 NA buc. 3
- 30210 buc. 2

- 2213 NUP buc. 1
- 4902 RNU buc. 13
- 2307 K buc. 10
- 30210 buc. 2

3

- Ace rulmenți $\varnothing 2,5 \times 19,8$ buc. 500 000

Bile rulmenți :

- 3,175 buc. 5 000
- 5 buc. 15 000
- 9,52 buc. 7 400
- 12,7 buc. 44
- NA. 4900 buc. 438

Rulmenți :

- K 9 13 buc. 500
- K 10 10 buc. 20
- K 17 10 buc. 2 276
- K 12 13 buc. 3 942
- DL 10 12 buc. 15
- AX K 1226 buc. 30
- R-4—2 Z buc. 500
- 624—EL 4 buc. 4 000
- RNA 4902 buc. 500
- DNK 10 12 buc. 320
- DKK 14 22 buc. 82
- DNK 25 20 buc. 10
- NK 25 20 buc. 30
- ANK 1730 buc. 3 605
- ANK 6590 buc. 450
- 941 22 buc. 4 735
- 2202 buc. 600
- 6001 buc. 300
- 6003 buc. 100
- 6011—2 Z buc. 300
- 6207 buc. 400
- 6201 buc. 4 500
- 624—Z buc. 700
- 1305 buc. 5
- 2312 K buc. 3
- E 10 buc. 10
- E 12 buc. 6
- 6015 buc. 6
- 6020 buc. 18

- 6211 buc. 10
- 6217 buc. 4
- E 7 buc. 7
- 6300 buc. 4
- 6316 buc. 5
- 3200 buc. 30
- 7206 buc. 25
- 7305 buc. 4
- N 203 buc. 35
- NU 207 buc. 12
- NU 212 buc. 3
- N 214 buc. 4
- NU 203 buc. 4
- NU 204 buc. 15
- 16004 buc. 2
- 16008 buc. 6
- 16011 buc. 6
- 1306 buc. 2
- H 209 buc. 10
- H 209 buc. 36
- NU 317 buc. 4
- NU 309 buc. 7
- NU 320 buc. 3
- NU 3020 K buc. 10
- NN 3028 K buc. 2
- 51200 buc. 6
- 94122 buc. 63
- 943/45 buc. 5
- 32209 buc. 200
- 32210 buc. 100
- 32305 buc. 10
- 32308 buc. 8
- N 206 buc. 4
- 32218 buc. 140
- 32215 buc. 100
- XLS buc. 26
- 704702 buc. 20
- 20703 buc. 10
- 32208 buc. 400
- 32307 buc. 10
- 51111 buc. 200
- 790601 buc. 5
- 51114 buc. 6
- 51201 buc. 130

CONTRACT ECONOMIC

EFECTELE ÎNTÂRZIERII CREDITORULUI ÎN ÎNDEPLINIREA OBLIGAȚIILOR SALE CONTRACTUALE

O caracteristică a raporturilor contractuale care se leagă între unitățile socialiste — în baza și în vederea îndeplinirii sarcinilor de plan — îl constituie faptul că fiecarei părți contractante îi revin atît drepturi, cît și obligații. Cu alte cuvinte, aceeași unitate socialistă contractantă este **creditor** — dacă privim raportul contractual în prisma drepturilor sale și **debitor** — dacă privim același raport din unghiul de vedere al obligațiilor ce-i revin. De pildă, beneficiarul, în cadrul contractului de furnizare este creditorul obligației de a i se preda produsele care formează obiectul obligației furnizorului, dar este, în același timp, debitor al obligației de a plăti prețul și uneori, al obligației de a pune la dispoziția furnizorului, documentația tehnică de execuție a produselor.

Rămînînd la acest exemplu, observăm că obligațiile menționate revin beneficiarului în calitatea sa de debitor. Consecința a dublei sale calități, obligațiile beneficiarului sînt analizate totuși prin prisma creditorului pentru a se pune în lumină urmările pe care neîndeplinirea acestor obligații le poate avea în privința posibilităților furnizorului de a-și executa obligațiile contractuale, obligații al căror obiect corespunde drepturilor beneficiarului în calitatea sa de creditor contractual. Altfel spus, întîrzierea creditorului în îndeplinirea obligațiilor sale constituie, de fapt, întîrzierea unui debitor. Această întîrziere este analizată, totuși, ca fiind o întîrziere a creditorului pentru a se evidenția efectele acestei întîrzieri asupra posibilităților celeilalte părți de a-și îndeplini obligația contractuală.

Se afirmă, deseori, că întîrzierea creditorului în îndeplinirea obligațiilor sale contractuale împiedică întîrzierea debitorului în executarea obligațiilor contractuale care îi revin sau face să înceteze o asemenea întîrziere.

În adevăr, se produc astfel de efecte, dar numai în cazurile în care există între obligațiile contractuale neexecutate un anumit **raport de determinare**. În lipsa unei atari legături, ne aflăm în fața unor obligații contractuale a căror neîndeplinire, deși sancționată pe planul răspunderii, nu dă loc altor consecințe. Semnificative ni se par, în această privință, îndrumările cuprinse în Instrucțiunea

P.A.S. nr. 10/1974. Obligația de a se prezenta la recepția produselor constituie una din obligațiile ce-i revin beneficiarului care este creditorul obligației furnizorului de a-i preda produsele. De regulă, neprezentarea beneficiarului la recepție nu împiedică îndeplinirea obligației furnizorului de a preda produsele contractate. Deci, întîrzierea creditorului (a beneficiarului) în executarea obligației sale nu împiedică întîrzierea debitorului (a furnizorului) în îndeplinirea obligației sale contractuale. „Necesitatea obiectivă a îndeplinirii planului de stat — se arată în instrucțiune — impune furnizorului ca, în cazul neprezentării beneficiarului la recepție, să procedeze la determinarea cantitativă și calitativă a produselor — prin comisia sa de recepție — și să expedieze lotul de produse astfel individualizat, de îndată, beneficiarului contractual“. Dacă nu procedează astfel, furnizorul este în întîrziere, deoarece întîrzierea beneficiarului în îndeplinirea obligației de recepție nu constituie nici cauza și nici justificarea primei întîrzieri din cauza lipsei raportului de determinare dintre cele două obligații. În acest caz deci, ambele părți vor răspunde cu penalități și eventual, cu daune pentru neîndeplinirea obligațiilor lor. Furnizorul va răspunde cu penalitățile prevăzute de art. 1 lit. a și e din H.C.M. nr. 306/1970 iar beneficiarul — cu penalitățile prevăzute de art. 1 lit. d din aceeași hotărîre.

Alte consecințe se produc atunci cînd obligației de prezentare la recepție i se asociază o obligație determinantă pentru predarea prestației. În acest caz — se arată în instrucțiunea citată — „furnizorul ar putea fi împiedicat să procedeze la stabilirea în mod unilateral a cantității și calității produselor și la expedierea lotului astfel individualizat. În această ipoteză, furnizorul ar putea fi împiedicat să-și îndeplinească obligația de a preda prestația, dar nu de neprezentarea beneficiarului la recepție prin ea însăși, ci de neîndeplinirea celeilalte obligații, determinante pentru executarea de către furnizor a obligației de a preda prestația“. Fiind prezent raportul de determinare la care ne-am referit, neprezentarea beneficiarului pentru ridicarea produselor cu mijloacele sale de transport, refuzul de a prelua produsele sau nepunerea la dispoziție a ambalajelor care erau în sarcina sa și fără de care livrarea nu putea avea loc constituie fapte care împiedică întîrzierea furnizorului și deci, îl apără pe acesta de răspundere pentru neîndeplinirea la termen a obligației de livrare.

Asemenea consecințe se produc în mod frecvent atunci cînd beneficiarul nu îndeplinește la termen sau în mod corespunzător obligațiile ce-i revin potrivit con-

tractului de a pune la dispoziția furnizorului **documentația de execuție** ori unele **materiale care se aprovizionează din import**. Întîrzierea beneficiarului în transmiterea documentației de execuție sau în predarea materialelor care se aprovizionează din import poate justifica, în totalitate sau numai parțial, întîrzierea furnizorului în îndeplinirea obligației de livrare. Cu alte cuvinte, întîrzierea creditorului împiedică uneori numai parțial întîrzierea debitorului. Este necesar să se stabilească nu numai legătura cauzală dintre cele două întîrzieri, dar și raportul dintre ele, măsura în care prima întîrziere a determinat-o pe cea de-a doua. În acest sens, pct. 70 din Instrucțiunile C.S.C.A.S.-M.F. nr. 7/1967 pentru aplicarea „Regulamentului privind contractul de antrepriză pentru lucrările de construcții-montaj“, prevede că, în cazul predării cu întîrziere a proiectelor de execuție, a amplasamentelor obiectelor, a teritoriului necesar organizării și desfășurării lucrărilor, a materialelor, utilajelor și serviciilor ce cad în sarcina beneficiarului, precum și a deschiderii cu întîrziere a finanțării sau a suspendării finanțării se pot decala în mod corespunzător termenele prevăzute în contract pentru predarea obiectelor respective...“. Acest text consacră în mod expres consecințele întîrzierii beneficiarului asupra întîrzierii antreprenorului general în îndeplinirea obligațiilor sale.

În opinia noastră este greșit ca în stabilirea legăturii cauzale dintre cele două întîrzieri să se facă o transpunere mecanică a duratei de întîrziere de la o obligație la alta. Dacă, de pildă, beneficiarul a întîrziat cu un trimestru asigurarea materialelor din import care erau în sarcina sa, acest fapt nu trebuie să atragă în mod automat o justificare a întîrzierii în livrare a furnizorului cu același număr de zile. În stabilirea efectelor pe care întîrzierea beneficiarului în îndeplinirea obligațiilor sale le-a avut asupra întîrzierii furnizorului trebuie luat în considerare ansamblul posibilităților de execuție ale furnizorului raportat la condițiile în care se desfășura activitatea sa productivă în momentul primirii materialelor care erau în sarcina beneficiarului.

H. MATEI

ÎN ATENȚIA CITITORILOR

Începînd cu numărul viitor vom deschide o nouă rubrică — **ASIGURĂRI** — în care vom publica în fiecare număr articole privind legislația și practica în acest important domeniu de activitate.

FINANCIAR

OBLIGAȚIA DE A ÎNSCRIE ÎN FACTURI TEMEIUL LEGAL AL PREȚURILOR ȘI TARIFELOR

Prevederile legale cu privire la modul de stabilire și de aplicare a prețurilor și tarifelor trebuie riguros respectate.

Stricta încadrare în normele care reglementează menținerea nivelului general al prețurilor obligă unitățile socialiste de stat, organizațiile cooperatiste și celelalte organizații obștești să-și exercite stăruitor sarcinile de respectare a legalității sumelor pe care le încasează drept contravaloare a produselor livrate, lucrărilor executate și serviciilor prestate. În vederea asigurării îndeplinirii acestor sarcini, forurile de resort — Ministerul Finanțelor, Banca Națională a R.S.R., Banca de Agricultură și Industrie Alimentară, Comitetul de Stat pentru Prețuri, Banca de Investiții și Banca Română de Comerț Exterior — au dat indicații comune, prin adresa nr. 6944 din 16 iunie 1975.

Obiectul principal al adresei în cauză constă în obligația de a se înscrie pe toate facturile emise către unitățile socialiste temeiul legal al prețurilor și tarifelor practicate. Prin aceasta se înțelege indicarea — în coloana „specificația produselor din factură” — a actului de fixare a prețului sau tarifului, fie el decret, H.C.M., Ordin sau Decizie, cu număr și dată, precum și organul competent care l-a elaborat. Este o măsură de ordin practic, dar cu efecte pozitive asupra asigurării condițiilor de respectare a prețurilor și tarifelor, urmărindu-se identificarea cu exactitate a actului de stabilire a respectivelor prețuri și tarife; se creează totodată posibilitatea, pentru unitatea beneficiară de contract, verificării cu ușurință a legalității sumei solicitate prin factură.

În ipoteza când prețurile și tarifele sînt publicate în cataloage speciale, întocmite de organele competente, temeiul legal se va indica numai prin simbolul catalogului și pagina sau poziția; în afară de aceasta, mai sînt cazuri — întîlnite numai la livrările de produse — cînd datorită tehnologiilor noi de producție sau imposibilității asimilării prețurilor prin compararea cu alte produse, prețurile se pot stabili cu acordul beneficiarului, pe bază de postcalculație, astfel cum prevede Legea nr. 19/1971, în art. 25. Indicația de identificare a temeiului legal se rezumă în aceste cazuri — considerate chiar de lege ca excepționale — la men-

țiunea „conform art. 25 din Legea nr. 19/1971”. Considerăm această mențiune satisfăcătoare scopului urmărit, întrucît beneficiarul de contract este în situația de a ști dacă și-a manifestat acordul la prețul specificat în factura respectivă.

Indicațiile citate, care au valoare normativă, țin să precizeze expres, că este interzisă emiterea de facturi fără indicarea temeiului legal al prețurilor și tarifelor, pentru toate sortimentele specificate în factură. Astfel fiind, obligativitatea de a se înscrie prețul în contractele de livrări, executări de lucrări și prestări de serviciu, se completează cu obligația indicării în facturi a temeiului legal al respectivelor prețuri. Pe plan general putem afirma că această măsură este menită să contribuie la asigurarea stabilității nivelului general al prețurilor, înlăturîndu-se posibilitățile de practicare a prețurilor și tarifelor ilegale. De aceea, încălcarea prevederilor de corectă indicare în facturi a prețurilor și tarifelor legale, precum și a temeiurilor care au stat la baza lor, atrage răspunderea unităților furnizoare; conducătorii compartimentelor în care se întocmesc facturile sînt obligați să verifice legalitatea prețurilor și tarifelor practicate, îngrijind în acest scop de ținerea la zi a evidenței prețurilor și tarifelor aprobate. La fel, persoanele din cadrul unității, imputernicite cu exercitarea controlului financiar preventiv vor urmări respectarea acestor sarcini.

La rîndul lor, unitățile plătitoare au obligația să verifice datele pe baza cărora a fost stabilită suma de plată trecută în factură, cu dreptul de a refuza, parțial sau integral, plata acesteia, ori de cîte ori prețurile ori tarifele sînt mai mari decît cele legale. Măsura refuzului este în concordanță cu punctul 213 lit. c din normele metodologice nr. 1/1972, privind creditarea pe termen scurt și efectuarea plăților între unitățile socialiste, care stabilește același drept pentru beneficiar, înlăuntru termenului de acceptare, sau ulterior, în cazul facturilor talon prevăzute cu mențiunea „livrare prin delegat” (punctul 217 lit. a).

Dar unitățile furnizoare mai riscă și un refuz de primire al facturii de către Bancă, dacă la verificarea obligatorie a acesteia, se constată că temeiul legal al prețului sau tarifului nu a fost menționat. Pentru beneficiarii de investiție, în cazurile cînd plata se face din inițiativa lor, avînd obligația să anexeze la dispoziția de plată și factura respectivă, dacă aceasta nu conține indicațiile citate, dispoziția de plată va fi restituită.

În sfîrșit, nerespectarea indicațiilor de înscriere a temeiului legal în baza căruia se cere plata, atrage după sine sancțio-

narea celor vinovați, potrivit art. 1 din H.C.M. nr. 68/1970.

Organele de control financiar-bancar, organele de control ale Comitetului de Stat pentru Prețuri, precum și cele de control financiar intern, în cadrul atribuțiilor ce le revin, au sarcina să depisteze abaterile în materie, să stabilească răspunderile și să aplice sancțiunile.

Aplicarea măsurilor de respectare a prețurilor și tarifelor legale este supusă unui riguros și multiplu control, antrenînd conducerile unităților furnizoare, conducătorii compartimentelor unde se întocmesc documentele de plată, controlul financiar intern, forurile de resort superioare, precum și organele de control financiar bancar.

Vasile ATANASIU

DREPTURI BANESTI

PERSOANELE CE POT FI TRECUTE TEMPORAR ÎN ALTĂ MUNCĂ

Persoanele încadrate în muncă în unitățile socialiste de stat pot fi împărțite în mai multe categorii în funcție de criteriul de distincție utilizat.

● Persoanele încadrate în baza unor contracte de muncă pe durată nedeterminată pot fi oricînd trecute temporar în altă muncă în condițiile legii.

● Persoanele încadrate în unitățile socialiste cu contracte de muncă pe o durată determinată, vor putea fi, de asemenea, trecute în mod temporar într-o altă muncă, dar numai pînă la data încetării raportului de muncă. Odată cu expirarea contractului de muncă încetează și activitatea acestei persoane în noua sa funcție.

● Socotim că unitatea nu poate lua o asemenea măsură față de persoanele ce se află înlăuntru termenului de încercare. Este cunoscut că art. 9 din Legea nr. 12/1971 prevede că persoanele care au reușit la examenul sau concursul pentru ocuparea unei funcții de conducere vor fi supuse unei perioade de încercare de 3 luni. Art. 63(1) din Codul muncii denumește această perioadă termen de încercare și stabilește durata sa la 90 zile, modificînd astfel implicit art. 9 din Legea nr. 12/1971.

Este de reținut că art. 63(1) din Codul muncii prevede drept o modalitate distinctă de ocupare a funcțiilor de execuție

utilizarea termenului de încercare pe cel mult 15 zile (fără susținerea examenului sau concursului). În prezent nu există nici o dispoziție legală care să reglementeze de sine stătător — în afară de susținerea concursului, examenului — încadrarea prin termen de încercare. Dar, deoarece Codul muncii reprezintă o lege cadru, art. 63(1) poate constitui temei pentru ca, în viitor, legiuitorul să reglementeze încadrarea în unitate numai prin termen de încercare.

În susținerea punctului de vedere, că înăuntrul termenului de încercare o persoană nu poate fi trecută temporar într-o altă muncă, folosim drept argument însăși finalitatea acestui mod de încadrare. Legiuitorul a reglementat termenul de încercare pentru a da posibilitatea unității de a aprecia dacă aptitudinile și pregătirea persoanei încadrate corespund unei anumite funcții bine determinate, stabilind că definitivarea are loc la sfârșitul acestei perioade. Or, dacă înăuntrul acestei perioade, persoana în cauză este trecută într-o altă muncă, scopul legii nu este atins, unitatea nefiind în măsură a aprecia, în mod neechivoc, dacă cel în cauză corespunde sau nu funcției pentru care candidează.

● Persoanele ce se află în perioada preavizului pot fi trecute temporar într-o altă muncă, bineînțeles pînă la expirarea termenului. Socotim că atât persoanele ce se află în situațiile prevăzute de art. 131(1) din Codul muncii, adică cele ce primesc preaviz din partea unității, cât și cele ce au dat preaviz unității în condițiile art. 135 din Codul muncii, sînt obligate a da curs măsurii luate, îndeplinind sarcinile noului loc de muncă în care au fost trecute în mod temporar. Fraza finală a art. 131(1) și a art. 135 din Codul muncii constituie un argument peremptoriu în acest sens.

● Absolvenții instituțiilor de învățămînt superior cursuri de zi, repartizați în producție pot fi, în opinia noastră, trecuți temporar într-o altă muncă dar numai în specialitatea respectivă, respectiv în aceeași funcție, dar în alt colectiv sau compartiment de muncă. Schimbarea naturii funcției astfel încît aceasta să nu corespundă pregătirii sale, reprezintă o încălcare a dispozițiilor legale.

● Persoanele care au urmat cursurile de calificare organizate de unitățile socialiste potrivit prevederilor H.C.M. nr. 2105/1969 și au obținut calificarea în anumite meserii pot fi trecuți temporar în altă muncă și anume:

— în aceeași meserie dar în cadrul altui compartiment sau colectiv de muncă;

— într-o meserie înrudită aceleia în care a obținut calificarea sau într-o anumită specialitate a aceleiași meserii.

Numai astfel munca nou încredințată este corespunzătoare pregătirii persoanelor în cauză.

● Înlocuitorii de drept ai anumitor funcții de conducere pot fi trecuți temporar în respectiva funcție de conducere în condițiile prevăzute de art. 74 din Legea nr. 57/1974. Persoanele care dețin asemenea funcții (director adjunct, inginer șef adjunct, contabil șef adjunct etc.) ori cele care ocupă funcții ce sînt determinate ca atare în regulamentul de organizare și funcționare al unității, pot fi trecute însă în mod temporar și în alte funcții (echivalente ori inferioare celor ce le dețin).

● Socotim că persoanele nou încadrate potrivit dispozițiilor art. 200 alin. 2 din Legea nr. 57/1974, care se află în perioada de încercare de 30—90 zile prevăzută de norma citată, nu pot fi trecute temporar, înăuntrul acestei perioade, într-o altă muncă, deoarece într-o asemenea situație unitatea nu va fi în măsură ca să verifice dacă pregătirea și aptitudinile celor în cauză sînt corespunzătoare funcției inițiale în care au fost încadrate. O soluție contrară nu are în vedere finalitatea textului citat.

● Persoanele delegate și cele detașate la o altă unitate pot fi, în opinia noastră, trecute într-o altă muncă corespunzătoare pregătirii lor, în mod temporar, dacă necesitățile unității reclamă o asemenea măsură. Deoarece în actuala reglementare a delegării și detașării se are în vedere — cu precădere, dacă nu chiar exclusiv — interesele unității unde cei în cauză sînt delegați sau detașați, considerăm că trecerea temporară în altă muncă a acestor persoane este de competența conducerii unității în care activează, deoarece aceasta este în măsură a cunoaște interesele serviciului și ale producției.

● Persoanele care fac practică ori stagiu (studenți, elevi etc.), deși prestează muncă în cadrul unităților socialiste de stat, nu au statutul de persoane încadrate în muncă, nu se află în raporturi de muncă în baza unor contracte de muncă și deci, unitatea nu poate lua o asemenea măsură față de cei în cauză.

● Ucenicii, adică acele persoane care se califică într-o profesiune prin pregătire practică desfășurată în unități de producție sau de servire a populației pe baza unui contract de ucenicie, pot fi trecuți temporar de către conducătorul unității în altă muncă similară, apropiată ori înrudită cu meseria în care se califică, atunci cînd interesele unității reclamă o astfel de măsură. În atari situații conducerea unității trebuie să țină seamă în egală măsură de nevoia temporară a unității și de interesele permanente ale ucenicului care impune o pregătire

continuă (fără intermitențe) în profesiunea în care urmează a obține calificarea.

● Persoanele care prestează muncă pe baza unor contracte de executare de lucrări nu sînt considerate ca încadrate în muncă și nu au drepturile și îndatoririle celor ce se află în raporturi de muncă pe baza unor contracte de muncă.

Obligațiile acestor persoane sînt precizate în contractul de executare de lucrări și constau în producerea unor bunuri de calitate corespunzătoare. Drept urmare, socotim că aceste persoane nu pot fi trecute de conducerea unității în altă muncă — chiar temporar — ele neaflindu-se sub incidența unei asemenea măsuri, proprie numai celor încadrați în muncă și care-și prestează activitatea potrivit regulamentului de organizare și funcționare al unității și a regulamentului de ordine interioară.

● Persoanele care prestează muncă la domiciliu în baza unor contracte de muncă, au, după cum este cunoscut, în condițiile legii, calitatea de persoane încadrate în muncă, beneficiind de drepturile pe care legea le acordă celor ce sînt încadrați în muncă în baza unor contracte de muncă. Socotim că atunci cînd interesele producției reclamă o asemenea măsură, conducerea unității poate încredința celor în cauză, în mod temporar, o altă muncă, corespunzătoare pregătirii lor.

dr. C. JORNESCU

JURISDICTII

COMPETENȚA REZOLVĂRII LITIGIILOR AVÎND VALOARE MAI MICĂ DE 1 000 LEI

Prin art. II. din Decretul nr. 259/1959, privind modificarea Legii nr. 5/1954 pentru organizarea și funcționarea Arbitrajului de stat, s-a stabilit că litigiile dintre unitățile socialiste avînd valoarea mai mică de 1 000 lei se rezolvă de organele tutelare ale debitorilor.

Stabilindu-se astfel, o regulă prin care se delimitează competența generală a Arbitrajului de Stat, deci competența în raport cu alte organe de stat investite cu atribuții jurisdicționale, nu se poate proroga competența atunci cînd într-un litigiu în valoare de peste 1.000 lei, pendinte în fața Arbitrajului de stat, se formulează o cerere reconvențională sau o cerere de chemare în garanție pentru o sumă mai mică de 1.000 lei. Tot astfel, în litigiile privind lipsurile cantitative și ca-

litative, nerespectarea sentimentului sau a raportului dintre sorturi și livrarea în garnituri incomplete, întrunirea tuturor părților în fața Arbitrajului de stat — așa cum se dispune prin Instrucțiunea P.A.S. nr. 6/1974, lit. A — este posibilă numai în cazul când pretențiile formulate față de fiecare parte sînt de cel puțin 1 000 lei. Într-o altă ipoteză, când există mai multe părți, pîrîte sau chemate în garanție, de la care se pretind sume sub 1 000 lei, pretențiile față de fiecare se vor rezolva de către organul tutelar respectiv. Aceasta înseamnă că reclamantul din acțiunea principală sau din cererea de chemare în garanție va trebui să se adreseze, pe rînd, mai multor organe tutelare, în funcție de numărul și subordonarea părților față de care formulează pretenții.

Nu este însă de competența organelor tutelare rezolvarea litigiilor în care debitor este însuși consiliul popular al căruia președinte sau vicepreședinte al comitetului executiv ar trebui să le rezolve și a litigiilor în care debitor este însuși ministerul sau alt organ central tutelar competent a le rezolva.

Aceste excepții se întemeiază pe ideea incompatibilității calității de parte în litigiu cu aceea de organ jurisdicțional. Rezolvarea acestor categorii de litigii revine Arbitrajului de stat.

Alături de organele amintite mai sus, sînt competente să rezolve litigii avînd valoare mai mică de 1 000 lei :

— centralele industriale și unitățile asimilate acestora care îndeplinesc, în condițiile Legii nr. 11/1971 funcția de organ tutelar vizat de prevederile citate ale art. II. din Decretul nr. 259/1959;

— uniunile județene ale cooperativelor de producție și ale cooperativelor de consum, precum și uniunile județene sau de ramură ale cooperativelor meșteșugărești rezolvă, potrivit Decretului nr. 371/1971 asemenea litigii cînd debitoare este o subunitate a acestora.

Menționăm că centralele industriale, unitățile asimilate acestora ca și uniunile menționate nu sînt competente să rezolve acele litigii în care figurează ca debitoare. În asemenea cazuri competența de rezolvare revine organului ierarhic superior unității debitoare.

— Arbitrajul de Stat Central, conform art. 9 pct. 3 din Legea nr. 5/1954, pentru litigiile patrimoniale în care o parte este Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne sau Direcția Generală a Rezervelor de Stat chiar dacă valoarea lor este mai mică de 1 000 lei.

După cum se arată în precizările din 18 octombrie 1965 elaborate de Ministerul Finanțelor și Primul Arbitru de Stat, prin creanțe avînd valoarea sub 1 000 lei „se înțelege orice sumă pretinsă de creditor cu titlu de preț, tarif, diferențe de preț

ori de tarif, restituiri de sume plătite din eroare, penalități, amenzi, daune etc.”

Considerăm că aceste precizări nu exprimă întocmai spiritul legii, întrucît prin decretul sus-menționat s-au stabilit reguli de competență privind rezolvarea **tuturor** litigiilor avînd valoarea mai mică de 1 000 lei iar nu numai cu referire la litigiile avînd ca obiect **sume de bani**. Așa cum s-a subliniat în literatura de specialitate, orice litigiu patrimonial avînd obiect evaluabil în bani este de competența organelor menționate dacă valoarea sa este mai mică de 1 000 lei. De pildă, cererea privind restituirea în natură a unui bun împrumutat sau lăsat în custodie.

Hotărîrile prin care se rezolvă litigiile sub 1 000 lei sînt definitive și executorii. În lipsa unei căi de atac, partea nemulțumită poate formula reclamație a cărei rezolvare este de competența organului care a pronunțat hotărîrea.

I. ICZKOVITS

COOPERAȚIE

RASPUNDEREA COOPERATORILOR DIN COOPERATIVA MEȘTEȘUGĂREASCĂ CARE PĂRASESC COOPERATIVA

Cooperatorul poate solicita aprobarea trecerii într-o altă organizație socialistă. El este însă obligat să muncească în cooperativă timp de o lună de la data cînd a anunțat în scris despre retragerea sa. Art. 17 din statutul cooperativei meșteșugărești prevede că „cooperatorul răspunde material pentru daunele cauzate cooperativei prin părăsirea locului de muncă înainte de expirarea termenului” de o lună menționat mai sus.

Reglementarea în statut a răspunderii materiale a cooperatorului pentru simplul fapt al părăsirii cooperativei a suscitat nedumeriri și unele dificultăți în practică. De aceea considerăm că nu este lipsit de interes de a aduce unele precizări în această problemă. Rațiunea prevederii statutare menționate este aceea de a împiedica membrii cooperatori de a părăsi cooperativa în mod intempestiv, lăsînd lucrările neterminate. Se știe că fiecare cooperator are sarcini precise de producție, iar retribuția pentru muncă se face în raport cu lucrările efectiv executate sau serviciile prestate de el.

În anumite meserii în care se cere o calificare superioară, cum sînt meșteșugurile artistice, în care meșteșugarii nu pot fi înlocuiți de la o zi la alta, părăsirea locului de muncă fără a termina lucră-

rile în curs, poate aduce serioase daune cooperativei. Lucrările nu ar putea fi terminate decît de meșteșugarii avînd aceeași calificare superioară și aceeași pricepere artistică. Or, chiar dacă astfel de meșteșugarii ar exista în aceeași unitate, ei înșiși au sarcini concrete de producție, astfel că lucrarea sau lucrările rămase neterminate ca urmare a părăsirii cooperativei de către un cooperator vor suferi întîrziere pentru care cooperativa va fi obligată să plătească penalități de întîrziere sau daune față de beneficiari — persoane juridice sau fizice. Aceste daune plătite datorită culpei cooperatorului care a părăsit cooperativa înainte de terminarea lucrărilor, trebuie să fie recuperate de la acesta pe calea acțiunii în regres. La aceste daune se referă textul art. 17 din statut.

Problema dificilă în practică este aceea a stabilirii concrete a elementelor răspunderii în situația arătată mai sus și anume : cuantumul daunei produsă numai de cooperatorul care a părăsit cooperativa reprezentînd cotă—parte din daunele plătite beneficiarului ; raportul de causalitate între fapta de a fi părăsit locul de muncă și rezultatul păgubitor. În ceea ce privește vinovăția, textul redat mai sus creează o prezumție de culpă din simplul fapt al părăsirii cooperativei înainte de împlinirea termenului de o lună de la data cererii de retragere, prezumție pe care cooperatorul o poate combate în fața organului de jurisdicție prin orice mijloc de probă.

Precizăm că după trecerea termenului de o lună de la data cînd cooperatorul a anunțat în scris comitetul executiv despre intenția sa de a se retrage, cooperativa este obligată să-i întocmească formele de lichidare, neputîndu-l reține contra voinței lui.

dr. Dimitrie GHERASIM

revista
economica

SUPLIMENT

Redacția și administrația
BUCUREȘTI 22
Calea Dorobanți nr. 25
Telefon 12 66 10

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.03-01.53
BNRSR filiala Sector 1
București

Tiparul : Intreprinderea
poligrafică „Informația”